

Stowarzyszenie Obrońców Życia Człowieka. Wskazał, że jego działalność jest niezwykle szeroka i obejmuje pomoc kobietom w trudnej sytuacji materialnej, edukację różnych grup społecznych na temat biologicznych, filozoficznych i teologicznych aspektów początków życia ludzkiego oraz dystrybucję różnego rodzaju materiałów dydaktycznych. Nieodzwonne jest także dążenie do wprowadzenia pełnej prawnej ochrony życia człowieka. Prelegent wskazał, że wszystkie polskie organizacje *pro life* są w tej kwestii zgodne. Różnią się jedynie w kwestii karania kobiety poddającej się aborcji. Polskie Stowarzyszenie Obrońców Życia Człowieka opowiada się przeciw ich penalizacji, uznając, że wielorakie negatywne skutki tej ingerencji stanowią już swego rodzaju karę.

Jako ostatnia głos zabrała mgr lic. Marta Kuśmierk z Fundacji Małych Stópek. Jej celem jest promocja wartości małżeństwa i rodziny, udzielanie pomocy potrzebującym osobom i rodzinom, działalność edukacyjna w zakresie ochrony życia ludzkiego, formacja młodzieży, przypomnianie prawdy o godności życia każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci oraz finansowe i pozafinansowe wspieranie naprotechnologii jako realnej metody leczenia niepłodności.

Siódma już międzynarodowa konferencja była kolejną okazją do podjęcia refleksji nad wciąż aktualnym tematem wartości i świętości życia człowieka. Stanowiła nie tylko przestrzeń namysłu intelektualnego, ale również wzajemnej integracji osób i środowisk, którym bliskie są te ideały.

„Studia Elckie” 18 (2016), nr 1

ANDRZEJ MOŚ*

Sprawozdanie z konferencji: Ochrona Dóbr Kultury. Zabytki Sakralne

10 marca 2016 roku w Olsztynie na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego odbyła się III Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Ochrona Dóbr Kultury. Zabytki Sakralne. Konferencja zorganizowana została przez Katedrę Prawa Kanonicznego i Wyznaniowego wraz z Archiwum i Muzeum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Ar-

---

* mgr Andrzej Moś – doktorant Katedry Teorii i Filozofii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego; e-mail: andrzejmos@gmail.com

chiwum Państwowym w Olsztynie, przy współudziale Studenckiego Koła Naukowego Prawa Wyznaniowego *Fides*.

Konferencja rozpoczęła się o godzinie 9.40 przemówieniem prorektora prof. dr hab. Grzegorza Białuńskiego, który w imieniu organizatorów przywitał wszystkich uczestników. Następnie przemawiali dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Stanisław Piskulski, kierownik Katedry Prawa Kanonicznego i Wyznaniowego ks. prof. dr hab. Ryszard Sztynchmiller oraz dr Iwona Liżewska kierownik oddziału terenowego Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Olsztynie.

Pierwszy panel trwał od 10.00 do 11.10. Składał się z pięciu referatów oraz dyskusji. Panel rozpoczął prof. Uniwersytetu Gdańskiego dr hab. Kamil Zeidler, który w swoim wystąpieniu starał się odpowiedzieć na pytanie, czy wartość sakralna zabytków ma wpływ na ich ochronę? Wyjaśnił, że w polskim systemie prawa nie ma przepisów, które umożliwiałyby wyróżnienie dóbr kultury ze względu na ich wartość sakralną. To wstąpienie skłoniło uczestników do odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób skutecznie chronić sakralne dobra kultury w oparciu o istniejący porządek prawny? Zagadnienie to było przewodnią ideą konferencji.

Kolejne panele (drugi, trzeci i czwarty) odbywały się równoległe w trzech salach odpowiednio pod przewodnictwem dr. hab. Władysława Stępniaaka, dr. hab. Marka Bieleckiego oraz ks. mgr. lic. Marka Paszkowskiego. Rozpoczęły się o 11.30 i trwały do 13.20. Panel drugi i trzeci składał się z sześciu referatów, natomiast czwarty z dziesięciu. Na zakończenie odbywała się dyskusja. Osobom głoszącym referaty można było zadawać pytania w celu pogłębienie omawianego zagadnienia.

Od godziny 13.25 do 14.30 zaplanowano przerwę, która posłużyła kontynuowaniu dyskusji rozpoczętych podczas paneli. Organizatorzy stworzyli w ten sposób możliwość osobistej rozmowy z osobami, których badania naukowe okazały się szczególnie interesujące dla uczestników konferencji.

Po przerwie odbywały się równoległe w dwóch salach panele piąty i szósty. Przewodniczyli im odpowiednio prof. UWM dr hab. Wiesław Pływaczewski i ks. prof. dr hab. Józef Marecki. Na pierwszym z nich wygłoszono osiem referatów na drugim dziesięć. Oba panele zakończyły się dyskusją.

Wśród referatów, które w sposób szczególnie poruszały kwestie ochrony sakralnych dóbr kultury należy wskazać (z pierwszego panelu) wspomniany już referat prof. UG dr. hab. Kamila Zeidlera pt: Czy wartość sakralna zabytków ma wpływ na ich ochronę?, referat dr. Jerzego Nikołajewa: Ochrona zabytków sakralnych na Ukrainie. Obowiązek państwa czy organizacji religijnych?, wystąpienie mgr Julii Stepnowskiej: Międzynarodowa restytucja dóbr kultury zrabowanych z obiektów sakralnych podczas II wojny światowej.

Drugi panel poświęcony był cmentarzom oraz zbiorom archiwalnym. Prof. UŁ dr hab. Jolanta Daszyńska wygłosiła referat: Dwie nekropolie: Stary Cmentarz przy ulicy Ogrodowej i wojenny cmentarz z I wojny światowej na Gadce

Starej. Pamięć i zapomnienie, dr inż. Mariusz Antolak i inż. K. Miszczak: Stan zachowania oraz przekształcenia wybranych cmentarzy ewangelickich na terenie gmin Chełmno i Kijewo Królewskie, dr Konrad Walczuk: Ochrona zabytków jako element bezpieczeństwa kulturowego, ks. dr Tomasz Garwoliński: Ochrona zabytkowego księgozbioru Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie, ks. prof. UWM dr hab. Mieczysław Różański: Ochrona materiałów archiwalnych w archiwach diecezjalnych, dr Tomasz Matuszak: Materiały archiwalne proveniencji kościelnej w zasobie Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim. Uwagi na marginesie zabezpieczania i ochrony dóbr kultury, mgr Mateusz Zmudziński: Archiwum Akt Dawnych Diecezji Toruńskiej – instytucja przechowująca i chroniąca kościelne archiwalia.

Panel trzeci tematykę sakralnych dóbr kultury pogłębił o dwa nowe zagadnienia. Ks. prof. dr hab. Józef Marecki wygłosił referat: Atrakcyjność i potencjał turystyczny obiektów sakralnych, natomiast dr Tomasz Majer: Czy pojazdy z uroczystości religijnych są dobrami kultury?

W panelu czwartym zajęto się formami ochrony sakralnych dóbr kultury tak w wymiarze teoretycznym, jak praktycznym. Dr Krystyna Ziółkowska wygłosiła referat: Obowiązki i odpowiedzialność wojewódzkiego konserwatora zabytków w odniesieniu do zabytków sakralnych, dr Justyna Krzywkowska: Troska o religijne dziedzictwo kulturowe – aspekt kanoniczny, ks. mgr lic. Marek Paszkowski: Renowacja gotyckiego kościoła św. Anny i św. Szczepana w Barczewie jako przykład zachowania dziedzictwa kulturowego, mgr Elwira Natalia Kałędek: Grabież i niszczenie zabytkowych cmentarzy. Wybrane zagadnienia, mgr Magdalena Tuszyńska: Ochrona zabytków sakralnych w sytuacjach zagrożeń, mgr Małgorzata Oroń: Konserwacja i zabezpieczenie zabytków sakralnych w świetle przepisów Kościoła katolickiego oraz prawa państwowego RP, mgr Andrzej Moś: Działalność Papieskiej Komisji ds. Kościelnych Dóbr Kultury, Julita Przeradzka: Rejestr zabytków jako podstawowa forma ochrony zabytków sakralnych w Polsce.

Panel piąty w dużej mierze został poświęcony karnoprawnej ochronie sakralnych dóbr kultury. Dr Bartłomiej Gadecki wygłosił referat: Karnoprawna ochrona zabytkowego przedmiotu czci religijnej, dr Maciej Duda wraz z dr Joanną Narodowską: Wandalizm zabytków sakralnych motywowany ideologicznie, dr Krystyna Szczechowicz: Ochrona dóbr kultury sakralnej na tle regulacji art. 294 § 2 k.k., mgr Iga Jaroszevska wraz z mgr Agatą Opalską: Problematyka ochrony zabytków w polskim prawie karnym, mgr Julianna Makiłła-Polak: Publiczne znieważenie przedmiotu czci religijnej z art. 196 kodeksu karnego a zniszczenie lub uszkodzenie zabytku z art. 108 ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami – zarys problematyki, mgr Grzegorz Ćwikliński: Odpowiedzialność podmiotu kościelnego za renowację zabytku sakralnego, Kacper Miłkowski: Odpowiedzialność karna za zniszczenie materiałów archiwalnych, Marta Sadowska: Działania Policji w ochronie zabytków sakralnych.

Panel szósty poświęcony został formom zabezpieczenia sakralnych dóbr kultury oraz aktualnej problematyce. Dr hab. Marek Bielecki: Ochrona architektury cerkiewnej z perspektywy działalności Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Zamościu, dr Lucyna Rotter: Patrzyć tak by zrozumieć. Jak „czytać” zabytki sakralne, mgr Katarzyna Schatt-Babińska: Zabezpieczenie przeciwpożarowe drewnianych kościołów wpisanych do rejestru zabytków na terenie archidiecezji łódzkiej, mgr Tomasz Korzeniowski: Normy prawne, problemy i aktualne wyzwania w ochronie zabytków sakralnych w Polsce na przykładzie Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Efektem konferencji była wymiana doświadczeń oraz postawienie postulatów dotyczących skutecznej ochrony sakralnych dóbr kultury. Organizatorzy zobowiązali się do wydania wygłoszonych referatów w formie publikacji książkowej. Ta inicjatywa zgodnie z założeniem konferencji ma służyć popularyzacji omawianych zagadnień i w konsekwencji skutecznej ochronie sakralnych dóbr kultury.